

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/26/2017
Identifikačné číslo spisu: 5608207745
Dátum vydania rozhodnutia: 09.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5608207745.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu AF-CAR, s.r.o., so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Okoličianska 65, IČO: 36 399 621, zastúpeného advokátskou kanceláriou Geško s. r. o., so sídlom v Bratislave, Velehradská 33, IČO: 36 740 101, adresa pre doručovanie písomností: Bratislava, Staré Grunty 18, proti žalovanému JURKI - HAYTON s.r.o., so sídlom v Bratislave, Prístavná 2, IČO: 31 332 251, zastúpenému VIVID LEGAL, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Plynárska 7/A, IČO: 36 807 915, o vypratanie nehnuteľnosti odstránením stavby a hnutelných vecí, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4 C 197/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2016, sp. zn. 6 Co 43/2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. októbra 2015, č. k. 4 C 197/2008-593 uložil žalovanému podľa § 126 Občianskeho zákonníka povinnosť do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia na svoje náklady vypratať pozemok parc. č. KN-C XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 15 561 m² zapísaný na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. L., obec T., okres T., evidovaný Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, a to odstránením mobilného sociálneho zariadenia pre zamestnancov, plechovej budy slúžiacej ako sklad, predajne, jednoduktového výdajného stojana pohonných hmôt Adast a odlučovača ropných látok AQUAFIX DHF 101 E - tzv. lapol. Zároveň týmto rozsudkom uložil žalovanému povinnosť do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia na svoje náklady vypratať pozemok parc. č. KN-C XXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 245 m², zapísaný na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. L., obec T., okres T., evidovaný Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, a to odstránením dvoch jednoduktoových výdajných stojanov pohonných hmôt Adast, dvoch nadzemných oceľových dvojplášťových nádrží - tzv. BENCALOR a drevenej budy - tzv. kiosku. Napokon súd prvej inštancie rozhodol o povinnosti žalovaného do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia na svoje náklady odstrániť stavbu čerpacej stanice PHM súpisné číslo XXX, zapísanú na liste vlastníctva č. XXXX, pre

k. ú. L., obec T., okres T., evidovanú Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, stojacu na pozemku parcely č. KN-C XXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 245 m² pre k. ú. L. obec T., okres T., evidovanú Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom. Rozhodnutie o náhrade trov konania si vyhradil na samostatné uznesenie. Mal za to, že dočasné právo mať na cudzom pozemku stavbu sa nemôže premeniť na trvalé právo len tým, že pozemok nadobudne nový vlastník, ktorý je o existencii stavieb informovaný; vedomosť nadobúdateľa o existencii stavby nemôže založiť úspešnú námietku proti vlastníckej žalobe na vypratanie pozemku po zániku práva mať na ňom stavbu. Stavba čerpacej stanice na pozemku žalobcu je stavbou oprávnenou, nakoľko právny predchodca žalovaného ako stavebník, hoci nevlastník pozemku, na ktorom bola zriadená, mal k pozemku relevantný právny titul (nájomnú zmluvu). Rovnako sa jedná o stavbu postavenú na základe príslušných administratívnych predpisov a rozhodnutí, teda sa nejedná o tzv. „čiernu stavbu“. Žalovaný, ani jeho právny predchodca tak nemal k pozemku vo vlastníctve žalobcu časovo neobmedzené právo umožňujúce mať na pozemku stavbu čerpacej stanice. Z obsahu Zmluvy o podnájme nepochybne vyplýva, že žalovaný si musel byť vedomý dočasnosti svojho oprávnenia a že musel byť na nutnosť uvedenia pozemku do pôvodného stavu pripravený, čo vyplýva aj z ustanovenia čl. VII. Zmluvy o podnájme nebytových priestorov. Právny predchodca žalovaného stavbu čerpacej stanice zriadil na pozemku, v tom čase vlastnícky patriacom právnenému predchodcovi žalobcu, na základe časovo obmedzeného práva, o čom svedčí rozhodnutie Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši zo dňa 23. novembra 2000, č. ŠVS-2000/02571, týkajúce sa úseku štátnej vodnej správy. Podnájomný vzťah žalovaného k predmetnému pozemku zanikol zánikom hlavného nájomného vzťahu medzi žalobcom, ktorý vstúpil do právneho postavenia prenajímateľa podľa § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a nájomcom. Podnájom je vzťah akcesorický a teória práva vymedzuje podnájom ako nájom nájomného práva, t. j. odvodené užívacie právo k predmetu podnájomu za odplatu, ktoré zaniká najneskôr s nájomom (uznesenie Najvyššieho súdu SR 4 Cdo 317/2009 zo dňa 30.11.2009). Napriek tomu, že žalovanému zanikol podnájomný vzťah na základe Zmluvy o podnájme nebytových priestorov s AUTOTREND - Q., T. a podnájomcovi vznikla povinnosť po ukončení doby nájmu ním prenajaté priestory dať do predchádzajúceho stavu, tak uvedenú zmluvnú povinnosť nesplnil. Predmetom Zmluvy o podnájme nebytových priestorov bol prenájom plochy a časti budovy za účelom umiestnenia čerpacích staníc pohonných hmôt, a to benzínu, nafty, predaja plynu a tovaru, ktorý sa bežne predáva na čerpacích staniach PHM. Dokazovaním mal za preukázané, že žalovaný v rozpore so zmluvnými povinnosťami, na pozemok vlastnícky patriacom žalobcovi bez jeho predchádzajúceho písomného súhlasu umiestnil vo výroku uvedené hnutelné veci. Zo strany žalovaného neboli tvrdené, ani preukázané a rovnako súdom neboli zistené žiadne skutočnosti, že výkon práv vlastníka pozemku (žalobcu) by bol v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka, práve naopak, bolo by v rozpore s dobrými mravmi, aby súd poskytol ochranu vlastníckemu právu, a tým obmedzil vlastnícke právo žalobcu vzhľadom na zmluvné dojednanie účastníkov ohľadom dočasného užívania pozemku. Obe zmluvné strany vstupovali do zmluvného vzťahu s vedomím jeho dočasnosti, preto „legalizácia“ stavby vo vlastníctve žalovaného stojacej na pozemku žalobcu by bola v rozpore s princípom právnej istoty vyplývajúcej zo zmluvných dojednaní.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. júna 2016, sp. zn. 6 Co 43/2016, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodnutie o trovách konania ponechal na súd prvej inštancie. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, a preto sa v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Na doplnenie zdôraznil, že pre odvolací súd nevyplýva z § 226 O.s.p. jeho viazanosť vlastným právnym názorom a súd druhej inštancie môže svoj skorší záväzný právny názor (napríklad aj pod vplyvom záväzného právneho názoru ústavného súdu vysloveného v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR) zmeniť. Potvrzuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí také rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým tento jeho skorší právny názor nerešpektoval. Opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť okrem iného ovplyvnenie praxe nižších súdov judikatúrou

najvyššieho súdu alebo ústavného súdu (nález Ústavného súdu SR III. ÚS 46/2013-40 zo dňa 3.9.2013). Odvolací súd dal do pozornosti správnosť argumentácie súdu prvej inštancie, ktorý akcentoval fakt, že v prípade zriadenia stavby na pozemku na základe nájomného práva, ktoré môže byť vypovedané, ide o dočasný stav a v prípade zániku oprávnenia užívať pozemok, zanikne tiež občianskoprávne oprávnenie mať na pozemku stavbu. Pokiaľ žalovaný v konaní poukazoval na potrebu rešpektovania princípu dobrých mravov a vyjadril presvedčenie, že okresný súd k tejto argumentácii neponúkol vyčerpávajúce odôvodnenie, odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie vysvetlil svoj postup ohľadom nezistenia porušenia princípu dobrých mravov zo strany žalobcu (str. 11 rozsudku), a to vo všeobecnej rovine, ako aj v kontexte jednotlivých zistených skutočností. Odvolací súd sa stotožnil so závermi, že v konkrétnom prípade bolo oprávnenie žalovaného ako podnájomcu odvodené od práva nájomcu a toto nemalo časovo neobmedzený charakter, čo vyplýva zo zmluvy o nájme uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a nájomcom Q. - AUTOTREND, keď zmluva mala trvať najmenej do 30. júna 2007 a jej obsah nijako nenasvedčoval časovo neobmedzenému užívateľskému oprávneniu. Napokon aj z podstaty inštitútu nájomnej zmluvy nemožno vyvodit', že by táto mohla mať takúto vlastnosť. Ani odvolací súd nezistil v postupe žalobcu také okolnosti, ktoré by znamenali porušenie princípu dobrých mravov, ani nevidel v odstránení čerpacej stanice tak závažný zásah, ktorý by mohol mať podstatný vplyv na iné osoby ako na osobu žalovaného a jeho podnikateľskú činnosť. Bol názoru, že eventuálne zohľadnenie neprimeranej tvrdosti zákona a nepoužitie ustanovenia § 126 Občianskeho zákonníka by bolo možné pripustiť len za situácie ochrany významných práv iných osôb, či všeobecného záujmu prevyšujúcich absolútne vlastnícke právo žalobcu, ale takéto skutočnosti neboli v konaní preukázané. Pokiaľ odvolateľ argumentoval potrebou výsluchu ďalších svedkov na účely objasnenia spôsobu nadobudnutia spornej nehnuteľnosti, resp. preukázania neúčelnosti vypratania pozemkov, ani podľa názoru odvolacieho súdu uvedené nebolo pre rozhodnutie vo veci podstatné. Žalovaný stratil právny titul na základe ktorého mohol prenajatý pozemok užívať, z ktorého dôvodu nemohlo byť rozhodnutie závislé na výsledkoch navrhovaného dokazovania. Rovnako sa to týka skutkových zistení získaných z výsluchu svedka Y. (bývalého zamestnanca žalobcu), ktorý k zásadným sporným otázkam neposkytol žiadne relevantné informácie. Ak teda odvolateľ poukazoval na to, že sa na výsluch svedka V. nemohol pripraviť, pretože pred pojednávaním nebol o tomto dokazovaní informovaný, uvedené neznamenalo porušenie procesných práv účastníka, keďže výsledné skutkové zistenia neboli pre posúdenie veci kľúčové a navyše na pojednávaní bola prítomná zástupkyňa žalovaného, ktorá mohla svedkovi klásť potrebné otázky. Nevykonanie navrhovaného znaleckého dokazovania bolo opodstatnené aplikáciou § 126 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého súd nemusel zisťovať povahu vecí, ktorých odstránenia z pozemku sa žalobca domáhal. Odvolateľ právne účinným spôsobom nespochybnil podstatu argumentácie súdu prvej inštancie - potrebu aplikácie § 126 Občianskeho zákonníka na prejednávajúcu vec. Žalovaný bol oprávnený užívať pozemky len na základe dočasného práva vyplývajúceho z podnájomnej zmluvy, ktorej obsah nemohol u žalovaného vzbudiť odôvodnenú predstavu, že by jeho právo malo časovo neobmedzený charakter. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože o nich rozhodne súd prvej inštancie.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný dňa 21. novembra 2016 dovolaním, pričom dôvodil súčasne ustanoveniami § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pokiaľ ide o dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP namietal, že súdy oboch inštancií sa nevyšporiadali riadnym a presvedčivým spôsobom na základe konkrétnych argumentov s právnou argumentáciou žalovaného týkajúcou sa rozporu usporiadania vzájomných vzťahov účastníkov prostredníctvom odstránenia stavby (čerpacej stanice) a k nej prináležiacich vecí žalovaného z pozemkov žalobcu s dobrými mravmi a potrebou aplikácie § 135c Občianskeho zákonníka na predmetnú právnu vec, súdy porušili zásadu rovnosti strán konania, keď nevyhoveli žiadosti žalovaného o výsluch svedka a výsluch konateľa žalovaného, ktorých výpovede boli relevantné pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd sa nezaoberal všetkými relevantnými odvolacími námietkami, úplne opomenul, že jedným z odvolacích dôvodov bola skutočnosť, že súd prvej inštancie svojím postupom zmaril žalovanému možnosť realizovať jeho procesné právo podľa § 123 OSP, t. j. právo vyjadriť sa k návrhom na vykonanie dôkazov, ako aj k už vykonaným dôkazom. Súdy oboch inštancií porušili princíp právnej istoty, princíp legitímnych očakávaní a zákaz prekvapivých súdnych rozhodnutí, keď nerešpektovali

skorší záväzný právny názor odvolacieho súdu uvedený v uznesení č. k. 6 Co 611/2013-413 a odvolací súd sám upustil od svojho predchádzajúceho právneho názoru, hoci na to neboli splnené žiadne podmienky. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP videl v tom, že súdy vec nesprávne právne posúdili, keď ju mali posúdiť podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Otázka, či skutkové okolnosti zistené v súdnom konaní mali byť subsumované pod prísnejšie ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka alebo pod § 135c Občianskeho zákonníka, doposiaľ nebola riešená v rozhodovacej praxi. Je nepochybné, že v prípade neoprávnenej (tzv. čiernej) stavby sa pomery medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku usporadúvajú niektorým zo spôsobov podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov navrhol rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril tak, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť. Následne sa dovolateľ podaním doručeným súdu dňa 24.10.2017 vyjadril k vyjadreniu žalobcu, kde opätovne zotrval a zdôraznil svoju doterajšiu argumentáciu uvedenú v dovolaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania, ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle, ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti, čo platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03).

10. Naznačenej mimoriadnej povaha dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

17. Z ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, ako aj v zmysle § 421 CSP.

18. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

19. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

20. Trojčlenný senát 1 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovaného len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, (napríklad rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I), podľa ktorej rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument zo strany účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. rozsudok *Georgiadis* proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higgins* a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I), tiež *Van de Hurk v. Holandsko*, sťažnosť č. 16034/90, rozsudok z 19. apríla 1994, *Ruiz Torija c. Španielsko*, sťažnosť č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko*, sťažnosť č. 18064/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B.

24. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

25. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu ako finálny, meritórny, produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia, predstavujúca jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

26. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnéj od 1. júla 2016.

27. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť, vyjadrujúcu stupeň kvality rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (pozri § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

28. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

29. V danom prípade odvolací súd pri odôvodnení svojho rozsudku postupoval v súlade so zákonom a rozsudok riadne podrobne zdôvodnil. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých, extrémnych prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

30. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

31. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

32. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

33. K problematike prekvapivosti súdnych rozhodnutí vyjadril najvyšší súd právne závery v judikáte R 56/2012, v ktorom vecne nadväzujúc na judikát R 33/2011 vysvetlil, kedy nedochádza k znemožneniu realizácie procesných oprávnení. V judikáte R 56/2012 uviedol, že „pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým. Takýto postup súdu nie je odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.“. Nová právna úprava dovolacieho konania, ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. júla 2016, na podstate tohto záveru najvyššieho súdu nič nezmenila. Aj za účinnosti CSP je preto naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého sa neporušuje právo na spravodlivý proces a

neznemožňuje uskutočňovanie procesných oprávnení strany procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý len nad rámec toho, čo uviedol už súd prvej inštancie (a čo považoval za správne aj odvolací súd), vyslovil svoje ďalšie právne závery bez toho, aby stranám umožnil vyjadriť sa k aplikácii dosiaľ nepoužitého ustanovenia, z ktorého vyvodil tieto „ďalšie“ (len doplňujúce) dôvody. Dovolací súd v tomto smere považuje zmenu skoršieho právneho názoru vysloveného odvolacím súdom za dostatočne odôvodnenú, v súlade so súdnou praxou, ktorá nezakladá prekvapivosť alebo arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia.

34. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

35. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

36. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.